

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPL.140.67.2018.ML

Warszawa, 12 września 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec senackiego projektu ustawy

**- o zmianie ustawy - Prawo spółdzielcze
(druk nr 2435).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Sprawiedliwości do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem,

(-) Mateusz Morawiecki

Stanowisko Rządu
wobec senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo spółdzielcze
(druk nr 2435)

I. Przedmiot projektu ustawy i istota projektowanej zmiany

Zgodnie z uzasadnieniem senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo spółdzielcze (druk nr 2435), zwanego dalej „projektem”, projekt ma na celu dostosowanie przepisów *ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1285), zwanej dalej „u.p.s.”, do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 czerwca 2015 r. (sygn. akt K 25/12) i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2015 r. (sygn. akt S 5/15).

W wyroku Trybunał stwierdził niekonstytucyjność art. 203n § 3 u.p.s. (w zakresie, w jakim dotyczy zawiadamiania przez ogłoszenie), art. 203o § 2 pkt 2 u.p.s., a także art. 203u § 4 i 5 u.p.s. oraz art. 203w § 4 u.p.s. (w zakresie, w jakim nie przewidują możliwości żądania ponownej wyceny wpisowego i wpłaconych udziałów członkowskich oraz wniesienia powództwa o ustalenie wartości wpisowego i wpłaconych udziałów członkowskich).

W postanowieniu Trybunał zasygnalizował, że najpilniejszej zmiany wymagają art. 203s (w zakresie w jakim dopuszcza, że umowa spółki może przewidywać wnoszenie innych wkładów, niż wkłady wnoszone przez członka spółdzielni pracy uczestniczącego w przekształceniu oraz w zakresie w jakim dopuszcza okoliczność, że założycielami spółki przekształconej mogą być osoby niebędące członkami spółdzielni przekształcanej) oraz art. 203w (w zakresie w jakim przyznaje członkowi spółdzielni pracy, który nie złożył oświadczenia o uczestnictwie w spółce przekształconej roszczenie o wypłatę kwoty ograniczonej do wysokości sumy wniesionego do spółdzielni wpisowego, wpłaconego udziału członkowskiego oraz udziału członkowskiego z podziału nadwyżki bilansowej, zgodnie ze sprawozdaniem finansowym sporządzonym dla celów przekształcenia).

Jednocześnie, Trybunał wskazał, że stwierdzone zastrzeżenia konstytucyjne do przepisów o przekształcaniu spółdzielni pracy w spółki prawa handlowego nie wyczerpują dostrzeżonych w tych przepisach uchybień i luk.

II. Uwagi szczegółowe

Art. 1 projektu przewiduje uchylenie przepisów działu VI w części I w tytule II ustawy – Prawo spółdzielcze (dla porządku należy zauważyć, że zawarty w tym dziale przepis art. 203o § 2 u.p.s., zgodnie z pkt 4 ww. wyroku, utracił moc z dniem 26 czerwca 2015 r.).

W tym kontekście należy wskazać, że w celu wykonania ww. wyroku w zakresie, w jakim stwierdza niekonstytucyjność art. 203n § 3 u.p.s., wystarczające byłoby przyjęcie rozwiązań gwarantujących członkom spółdzielni indywidualne, pisemne i w odpowiednim terminie zawiadamianie o zwołaniu walnego zgromadzenia członków spółdzielni, na którym ma się odbyć głosowanie nad uchwałą wszczynającą proces przekształcenia (jak i nad uchwałą o przekształceniu).

Aby wykonać wyrok w zakresie, w jakim stwierdza niekonstytucyjność art. 203u § 4 i 5 u.p.s. oraz art. 203w § 4 u.p.s., wystarczające byłoby przyjęcie rozwiązań gwarantujących członkom przekształcanej spółdzielni pracy, zarówno uczestniczącym, jak i nieuczestniczącym w spółce przekształconej, tryb weryfikacji wyceny ich wszystkich praw majątkowych w spółdzielni oraz prawo do skutecznej sądowej kontroli tej wyceny.

Jeżeli chodzi o art. 203s § 3 u.p.s. (możliwość bycia założycielem spółki przekształconej także przez osobę niebędącą jednocześnie członkiem spółdzielni przekształcanej), to mając na uwadze sedno przekształcenia (ciągłość przekształcanego podmiotu) należy uznać, że utrzymywanie tego przepisu w porządku prawnym nie znajduje uzasadnienia. Obejmowanie przez osoby trzecie udziałów lub akcji w spółce przekształconej (przystąpienie do spółki przekształconej) jest możliwe po dniu wpisu spółki do rejestru, na zasadach ogólnych przewidzianych w *ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577 oraz z 2018 r. poz. 398 i 650).

Co się tyczy przepisu art. 203s § 2 u.p.s. (możliwość wnoszenia innych wkładów niż przewidziane w art. 203s § 1 u.p.s.), alternatywnym dla projektowanego rozwiązaniem mogłoby być pozostawienie aktualnej regulacji przy jednoczesnym wprowadzeniu ograniczeń dotyczących tych wkładów, a także określeniu procedury ich wyceny oraz zasad jej weryfikacji.

Natomiast w zakresie zasad rozliczeń z członkiem spółdzielni pracy, który nie złożył oświadczenia o uczestnictwie w spółce przekształconej (art. 203w u.p.s.), rozwiązaniem minimalnym mogłaby być taka nowelizacja przepisów, która gwarantowałaby członkowi

nieuczestniczącemu w spółce przekształconej otrzymanie rzeczywistego ekwiwalentu jego udziału w majątku przekształcanej spółdzielni wycenianego według rynkowej wartości majątku spółdzielni.

Ponadto, zgodnie z uwagami Trybunału, należałoby nadać większe znaczenie uchwale walnego zgromadzenia członków spółdzielni pracy wszczynającej proces przekształcenia.

Zmiany przewidziane w art. 1 projektu wyeliminują z systemu prawa wskazane w ww. wyroku niekonstytucyjne normy prawa spółdzielczego oraz sprawią, że zawarte w ww. postanowieniu zastrzeżenia konstytucyjne dotyczące przepisów o przekształceniu spółdzielni pracy w spółkę handlową staną się bezprzedmiotowe.

Należy wskazać, że zmiany te, polegające na uchyleniu całego działu VI w części I w tytule II ustawy – Prawo spółdzielcze wykraczają poza zakres zmian niezbędnych w celu wykonaniu wyroku i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego. Doprowadzą przy tym do zniesienia możliwości „płynnego” przekształcenia spółdzielni pracy w spółkę handlową (ze skutkami sukcesji uniwersalnej), a w konsekwencji - do wydłużenia procesu „zmiany formy” prowadzenia działalności przez spółdzielnię pracy (skutek dotychczasowego przekształcenia będzie można osiągnąć wyłącznie w drodze kolejno likwidacji spółdzielni oraz utworzenia, w oparciu o jej zasoby osobowe i majątkowe, spółki handlowej).

Jednakże, biorąc pod uwagę, że przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę handlową w oparciu o przepisy stanowiące w wielu przypadkach dosłowne powtórzenie regulacji kodeksu spółek handlowych, rodzi problemy prawne i stwarza ryzyko naruszenia konstytucyjnych praw, rozwiązanie przewidziane w projekcie można by uznać za zasadne.

Art. 2 projektu (przepis przejściowy) przewiduje, że przepisy ustawy stosować się będzie również do procesów przekształcenia spółdzielni pracy w spółkę handlową rozpoczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, jeżeli do dnia wejścia w życie ustawy nie dokonano wpisu spółki handlowej do rejestru przedsiębiorców.

Zgodnie z art. 203j u.p.s. oraz pkt 2.2 uzasadnienia do projektu, przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę handlową jest wieloetapowym procesem wymagającym wykonania przez spółdzielnię wielu złożonych i czasochłonnych czynności.

Wobec powyższego, należy podzielić zamieszczone w pkt 3 uzasadnienia stwierdzenie, że projektowany przepis przejściowy może powodować stratę finansową dla członków

spółdzielni pracy, którzy rozpoczęli i zakończyli przekształcenie, a sąd nie dokonał jedynie wpisu tego przekształcenia do rejestru.

Uniknięciu pokrzywdzenia członków przekształcanej spółdzielni pracy sprzyjałoby raczej przyjęcie rozwiązania zgodnie z którym do złożonych, a nierozpatrzonych jeszcze wniosków o wpis do rejestru, zastosowanie miałyby przepisy dotychczasowe.

Art. 3 projektu przewidujący 14 dniowe *vacatio legis* jest zgodny z art. 4 ust. 1 *ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523). Mając na uwadze daty wydania ww. wyroku i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego, przyjęcie takiego rozwiązania nie budzi wątpliwości.

III. W konkluzji, Rada Ministrów - z zastrzeżeniem uwagi do art. 2 projektu - pozytywnie opiniuje rozwiązania zawarte w senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo spółdzielcze (druk nr 2435).